

Smileyposter

Uitleg en gebruik van de smileyposter

Laatst aangepast januari 2019– Stichting Kankertraining

Inhoud

Smileyposter	3
Wanneer te gebruiken?	3
Oefening voor uitleg en bespreken smileyposter in de klas	3
Smileyposter als beleid in school	4
Aanvullend	5

Smileyposter

De smileyposter is naast de afsprakenposter een basisposter om te bespreken en op te hangen in de klas.

Wanneer te gebruiken?

Voor gebruik van de smileyposter in de klas zijn de volgende uitgangspunten daarom belangrijk:

- De smileyposter hangt duidelijk zichtbaar in de ruimte of is geprojecteerd op het digibord.
- Deze poster kan je zien als de basis, als school-/BSO-/TSO beleid. Je kunt hem op verschillende manieren inzetten. Hij is geschikt voor kleuters t/m groep 8. De poster kan met zowel kinderen als ouders besproken worden. Denk daarbij aan gesprekken aan het begin van een schooljaar of bijvoorbeeld een intakegesprek. De smileyposter kan dan ook als ansichtkaart meegegeven worden aan ouders/verzorgers.
- Met onderstaande 'oefening' wordt er aangesloten bij de uitleg van de twee mentaliteiten.

Oefening voor uitleg en bespreken smileyposter in de klas

Stap 1: Vraag aan kinderen het volgende: "waar denken jullie aan bij het woord 'vertrouwen'?" laat de kinderen woorden/zinnen of situaties noemen waar zij aan moeten denken. Schrijf dit eventueel op een bord of groot papier. De kinderen kunnen als ze ouder zijn ook zelf schrijven op een briefje waar ze aan moeten denken en deze briefjes op het bord/papier plakken.

Stap 2: leg uit : Je kunt op twee verschillende manieren met elkaar omgaan. (sluit aan bij de wereld van vertrouwen of handelen vanuit wantrouwen/angst)

De eerste manier past bij deze kant van de groene smileys (wereld van vertrouwen):

1. Doe waar je blij van wordt en goed voelt voor jou.
2. Let op je klasgenoten. Voelen die zich prettig bij jouw gedrag?
3. Let op jouw juf en meester. Voelen die zich prettig bij jouw gedrag?
4. Let op jouw vader en moeder. Voelen die zich prettig bij jouw gedrag?
5. De krul aan het eind staat voor de waarden en normen die je hebt meegekregen. Zo kunnen kinderen, ouders en leerkrachten worden herinnerd aan de waarden en normen die zijzelf uitdragen.

De andere manier past bij de kant van de rode smileys

1. Doe niet als een vervelend lopend motortje
2. Jouw vrienden/vriendinnen vinden het fantastisch wat jij doet, de rest van de klas denkt: daar gaan we weer.
3. Juf en meester kijken niet blij, vinden het niet prettig hoe je doet.
4. Papa en mama kijken niet blij als ze zien hoe jij doet
5. Jouw gedrag lijkt niet op de normen en waarden die je hebt meegekregen van huis uit.

Stap 3: vraag aan de kinderen: "hoe willen jullie met elkaar omgaan? Willen jullie zo met elkaar omgaan of zo?" (wijs groene en vervolgens rode smileys aan)

Je vraagt naar het verlangen. "Zeg je, ik wil dat het goed gaat met mezelf en ik let daarbij ook op of het prettig is voor een ander, je wil iemand zijn die is te vertrouwen, dan ga je links staan"

"zeg je boeien hoe het met een ander gaat, als ik het maar leuk heb, ik vertrouw niemand en ik wil iemand zijn die niet te vertrouwen is dan ga je rechts staan."

Stap 4: Vervolgens kunnen de kinderen die links zijn gaan staan positief bekrachtigen door te zeggen: 'ik ben blij dat jullie hier zijn gaan staan. Dat betekent dus dat jullie zeggen: ik wil dat het goed gaat met mijzelf en dat ik ook rekening hou met een ander, dat die zich ook prettig voelt. Dat is fijn!'

Je richt bewust je aandacht op de meerderheid die zegt ik wil rekening houden met de ander, je geeft bewust benzine aan de groep die kiest voor vertrouwen.

Stel dat er ook een of meerdere kinderen rechts zijn gaan staan, vraag dan: "kan je vertellen waarom je daar staat?" Vaak is het omdat de vraag niet goed begrepen is, dat wil je op die manier checken.

Ga op een ander moment er één op één dieper op in wanneer je er niet uit komt met de leerling.

Vraag dan bijvoorbeeld: "Meen je dat? Je vindt alleen jezelf belangrijk en hoe het met een ander gaat dat boeit je niet?" of "is dat echt wat je wilt?"

Vaak leggen kinderen uit dat ze het moeilijk vinden om zichzelf te beheersen of geven ze voorbeelden van dat het toch misgaat. Je kunt dan aansluiten bij het positieve verlangen: "Dus je zegt eigenlijk: ik wil het wel, maar het lukt me niet altijd, dat snap ik wel. De vraag was of je het zou willen, dus daarom mag je ook links komen staan. "

Een enkele keer blijkt een kind rechts te staan omdat hij het cool vindt, er status aan ontleend om geen rekening te willen houden met een ander. Tegen dat kind kun je zeggen: Ik kan het niet geloven. Ik spreek je na de les. In een één op één gesprek kan je doorvragen naar de werkelijke bedoeling. Blijft een kind volharden dat is dat ook aanleiding om door te pakken en ouders te betrekken in de negatieve bedoelingen die het kind lijkt te hebben.

Mooie toevoeging:

'Kijk eens om je heen, alle klasgenoten staan hier, dat betekent dus dat ze graag goed willen doen. Dat betekent dus in het vervolg dat als je last van iemand hebt, je er rustig iets van kan zeggen. Je kan zeggen ik vind dit vervelend, wil je ermee stoppen. (link naar eerste stappen pestposter) Je kunt het vertrouwen hebben dat de ander het goed bedoelt.

De ander bedoelt het niet rot, maar het gaat wel eens mis. Je hoeft niet te gaan huilen, bang te worden, ruzie te maken of zelfs te vechten, je kan rustig vragen of de ander wil stoppen.

Stap 5: Vervolgens vraag je: 'oké, lukt het ook altijd? Of zeg je: het gaat wel eens mis, ik heb wel eens iets onaardigs gezegd, heb geduwd of iets gedaan waar een ander last van heeft, ik rij wel eens door rood, ik pak stiekem een koekje uit de koektrommel, ik doe wel eens iets wat niet mag. Gaat het wel eens mis, dan ga je rechts staan.'

Conclusie: We willen allemaal het goede, maar het gaat wel eens mis, en dan zeggen we er rustig wat van.

Smileyposter als beleid in school

Het voorstel is dat school-/organisatie breed aan het begin van het jaar deze poster opgehangen en besproken wordt met de kinderen. Dat het beleid zo wordt neerzet. Hier kiezen wij voor. De groene smileys. En gaat het mis, dan zullen we altijd oplossingen zoeken die goed zijn voor jou, je vader/moeder, de andere kinderen, hun ouders, de school enz. En ieder jaar opnieuw, als een doorgaande lijn.

Vervolgens kunnen leerkrachten/begeleiders in de dagelijkse omgang met kinderen de kinderen aanspreken in hun verlangen.

Gaat het mis, dan kan de leerkracht bijvoorbeeld zeggen: "hoe doe je nu?" (wijzen naar de rode smileys)

"Is dit wat je wilt? Volgens mij niet he. Dit is wat je aan het begin van het jaar gezegd hebt. Je wil dit." (wijzen op de groene smileys) "Het gaat even mis. Hoe kan je het anders doen?"

Positief of negatief attribueren (de ander positieve of negatieve intenties toedichten) heeft een grote invloed op de groepsdynamiek. Een eenvoudige oefening als bovenstaande maakt kinderen/collega's

bewust van elkaars positieve verlagen. Op basis hiervan kan je later ook deze oefening inzetten en vragen naar het verlangen omtrent vertrouwen/te vertrouwen willen zijn/de ander durven vertrouwen. Deze kijk (de keuze om te kijken en handelen vanuit vertrouwen versus wantrouwen) is een belangrijke voorspeller van gedrag en de sfeer in een groep. Deze poster is dus in te zetten als tool voor kanjerleerkracht- en kindgedrag. Tegelijkertijd is het ook een beleidsposter. Dit gedrag verwachten we van kinderen, van leerkrachten, van directie en ouders. Dit doen we wel/dit doen we niet. Soms is het nodig te begrenzen.

Dat betekent dat als we dit gedrag van kinderen we verwachten, dat we als het gezag: ouders en leerkrachten de handen ineen slaan en het goede voorbeeld geven. Dat als u voor deze school/organisatie kiest, dat we dit gedrag ook van u als ouder verwachten en u van ons mag verwachten.

Aanvullend

Wij willen te vertrouwen zijn. De Kanjertraining heeft als uitgangspunt dat conflicten zijn op te lossen als mensen te vertrouwen willen zijn. Veel conflicten ontstaan uit misverstanden en verkeerde aannames. Een misverstand kan zijn dat je denkt een afspraak met iemand te hebben gemaakt terwijl die persoon niet meer heeft gezegd dan: "Ik wil bij je langskomen," maar daarvoor nog geen concrete afspraak heeft gemaakt. Nu in jouw ogen de afspraak niet is nagekomen, ben je van mening dat de ander je afwijst.

Een aanname is bijvoorbeeld het idee dat je ontzettend grappig bent en leuke opmerkingen maakt. Je hebt niet in de gaten hoe beledigend je bent. En als iemand er iets van zegt, dan ben je van mening dat die ander niet tegen een grapje kan en dus een zuurpruim is. In plaats van te stoppen ga je door. Een zeer vervelende aanname is het idee dat niemand is te vertrouwen. Op die manier treed jij mensen tegemoet. Vol wantrouwen. En inderdaad. Mensen moeten niets van je hebben. Ze ervaren je als een naar persoon en als zeur.

Om duidelijk te maken hoe je ruzies kunt oplossen die feitelijk onnodig zijn omdat ze voortkomen uit verkeerde aannames en misverstanden, kunt u aan kinderen de volgende vragen stellen.

1. "Wie van jullie denkt: geen enkele leerling in mijn klas is te vertrouwen?"
2. "Wie van jullie denkt: veel leerlingen zijn te vertrouwen, maar niet allemaal!"
3. "Ik wil niet weten wie er volgens jou niet is te vertrouwen. Ik stel je een persoonlijke vraag: "Zou jijzelf iemand willen zijn die is te vertrouwen?" Als je denkt: ja, ik wil iemand zijn die is te vertrouwen dan kom je aan deze kant van de klas staan. Als je denkt: ik wil een slechterik zijn, een naar mens, dan ga je aan de andere kant van de klas staan."

NB1. Het kan zijn dat leerlingen die de neiging hebben grensoverschrijdend/ onrustig verstorend gedrag te vertonen, regelmatig aangeven dat zij iedereen in de klas vertrouwen. Kennelijk hebben zij niet het gevoel op hun hoede te moeten zijn. Het maakt onderscheid tussen kinderen die leven vanuit wantrouwen en kinderen die leven vanuit vertrouwen. Deze grensoverschrijders blijken last te hebben van een gebrekkige impulscontrole. Zijzelf zijn, door hun gebrekkig impulscontrole in hun gedrag niet te vertrouwen, maar zij vertrouwen hun klasgenoten wel.

NB2. Het doet zich zelden voor dat kinderen gaan staan op de plek "Ik wil niet te vertrouwen zijn." Als zich dat voordoet dan vraagt u na of de leerling de vraag wel goed heeft begrepen. Verder schenkt u er geen aandacht aan. Wat aandacht krijgt, groeit immers. Vervolgens stelt u vast dat de leerlingen elkaar weliswaar niet vertrouwen, maar dat iedereen (of nagenoeg iedereen) dat wel wil (of willen). "We staan met zijn allen aan de kant van vertrouwen. Dat betekent dat de leerling waarvan jij denkt: die is niet te vertrouwen! Toch iemand wil zijn die is te vertrouwen."

Daarna zegt u: "Als je altijd eerlijk bent geweest in jouw leven en nog nooit iets verkeerd hebt gedaan, dan blijf je staan. Als dat niet zo is, dan kom je aan deze kant van de klas staan." Alle leerlingen steken nu over naar de kant van 'de slechterik'. Vervolgens stelt u vast dat iedereen weliswaar te vertrouwen wil zijn, maar dat het kennelijk ook mis kan gaan.

Tenslotte vraagt u aan de kinderen: "Stel je voor dat ik een foto van jullie heb gemaakt. Welke foto zouden jullie het liefst op internet geplaatst willen hebben? De foto waarbij jullie aan de kant van vertrouwen stonden waarbij ik schrijf: deze kinderen willen te vertrouwen zijn. Ze doen goed hun best, maar het gaat wel eens mis. Of een foto van deze kant van de klas waarbij ik schrijf: deze kinderen geven toe dat ze nare dingen doen. Ze zijn niet te vertrouwen."

NB1. De kinderen zullen aangeven dat ze de voorkeur geven aan de eerste foto met bijbehorende tekst. Op deze manier kunt u duidelijk maken dat er zo iets is als tact. Door ervan uit te gaan dat de meeste mensen het goed bedoelen, maar dat het er soms vervelend uit kan komen, ben je minder bang om aan te geven dat je ergens last van hebt. Je gaat er immers van uit dat de andere niet de intentie heeft om jou dwars te zitten. Op die manier help je de grensoverschrijder het fatsoen te bewaren en durf je op een nette manier voor je mening uit te komen.

NB.2 Mocht het zich voordoen dat een leerling als eerste keuze heeft: ik wil niet te vertrouwen zijn, ik wil een etterbak zijn, dan sneeuwt deze leerling onder in de groep en kan hij/zij zich niet profileren. Immers, slechtheid is kennelijk niet zo bijzonder dat je daar narcistisch mee kunt koketteren. Het is natuurlijk wel zo dat een leerling die bewust een keuze maakt zich slecht te willen gedragen in de gaten moet worden gehouden. Als het gedrag van de leerling in overeenstemming is met de gemaakte keuze, dan is het verstandig met deze leerling apart te spreken hoe u dit precies moet begrijpen en de ouder(s) van deze leerling hierbij te betrekken.

